

KVKK'da Önemli Değişiklikler Yolda !

Kamuoyunda 8. Yargı Paketi olarak bilinen ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na ("**Kanun**") ilişkin önemli değişikliklerin de yer aldığı Ceza Muhakemesi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ("**Kanun Teklifi**") TBMM Genel Kurulu'nda kabul edildi. Kanun Teklifi'nin Cumhurbaşkanı onayının ardından kısa zamanda Resmi Gazete'de yayımlanması bekleniyor.

Kanun Teklifi'nde özellikle Kanun'un GDPR (Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü) ile uyumunun sağlanması ve uygulamada sıklıkla karşılaşılan sorunlara çözüm bulunması amacıyla önemli değişiklikler yer alıyor.

Neler değişiyor? (Yönetici Özeti)

Kanun Teklifi özetle aşağıdaki değişiklikleri içermektedir:

- Özel nitelikli kişisel verilerin işleme şartları genişletilerek ek istisnalar getirilmektedir. Mevcut Kanun metninde birçok özel nitelikli kişisel veri işleme süreci için açık rıza alınması gerekiyordu. Değişikle birlikte çalışanların sağlık verilerinin işveren tarafından işlenmesi gibi yasal yükümlülüklerden kaynaklanan pek çok zorunlu işleme süreci için artık açık rıza alınmasına gerek kalmayacaktır.
- Yurt dışına kişisel veri aktarım kuralları ve sistematigi tamamen değiştirilmektedir. Mevcut Kanun metninde yurt dışına kişisel veri aktarımı için farklı seçenekler yer alsa da uygulamada ilgili kişiden açık rıza almak dışında etkili farklı bir yöntem yer almıyordu.

Değişikle birlikte artık

- (i) aktarımın yapılacağı ülke, kuruluş veya sektörün yeterlilik kararı olması ya da
- (ii) yeterlilik kararı olmasa da değişiklik metninde açıklanan uygun güvencelerin verilmesi halinde veya
- (iii) yeterlilik kararı veya uygun güvenceler de sağlanamıyorsa da Kanunda sayılan ek bazı arazi hallerde

"açık rıza almaksızın" yurt dışına aktarım yapılabilecektir.

Özellikle uygun güvenceler arasında yer alan "*Kişisel Verileri Koruma Kurulu ("**Kurul**") tarafından detayları belirlenecek standart sözleşmenin yurt dışındaki alıcı tarafından da imzalanarak 5 gün içinde Kurul'a bildirilmesi halinde yurt dışına kişisel veri aktarımı yapılabilmesi*" imkanının uygulamada önemli bir rahatlama sağlayacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca söz konusu standart sözleşmeye dayanarak yurt dışına veri aktarımına rağmen 5 gün içinde Kurul'a bu sözleşmeyi bildirmeyenler için idari para cezası uygulanacaktır.

- Kurul tarafından verilen idari para cezalarına karşı başvuru merci idare mahkemeleri olarak belirlendi. Daha önce bu itirazlar sulh ceza hakimliklerine yapılıyordu.

Değişikliklerin yakın zamanda Resmi Gazete'de yayınlanması beklense de, kabul edilen Kanun Teklifi'ne göre değişiklikler 1 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girecektir. Bununla birlikte yurt dışına aktarıma ilişkin yeni metinle yürürlükten kaldırılan "açık rıza" istisnası, 1 Eylül 2024 tarihine kadar kullanılabilir.

Detaylı Açıklamalar

1. Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenme Şartlarına İlişkin Değişiklikler

Kanun'un 6. Maddesinde yer alan özel nitelikli kişisel verilerin işlenme şartları arasındaki sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel veriler için özel düzenleme kaldırılmış, herhangi bir ayırım olmaksızın tüm özel nitelikli kişisel veriler için mevcut haldeki 3 şarta ek olarak 5 yeni işleme şartı getirilmiştir:

Mevcut Şartlar
İlgili kişinin açık rızası
Kanunlarda açıkça öngörülmesi (Örnek: Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 5'nci maddesi uyarınca kişilerin parmak izlerinin alınması)
Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması (Örnek: Sağlık Bakanlığı ile her türlü sağlık kuruluşunun ve Sosyal Güvenlik Kurumunun bu maddede yazılı amaçlarla tuttukları sağlık kayıtları)

Yeni Eklenen Şartlar
Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması (Örnek: bilinç kaybı nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda olan kişinin hayatının veya beden bütünlüğünün korunması amacıyla kan grubu ve geçirilen hastalıklar gibi verilerinin işlenmesi)
İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması (Örnek: Bir kişinin acil durumlarda kullanılması için, herkesçe erişilebilir bir alanda paylaşmış olduğu kan grubu ve alerji bilgileri gibi kişisel verilerinin bu amaca uygun olarak işlenmesi)
Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması (Örnek; iş sözleşmesinin sona ermesinden sonra açılması muhtemel davalarda savunma hakkının kullanılması bakımından işverenin eski işçisine ait sağlık verilerini saklamaya devam etmesi),
İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik veya sosyal hizmetler ile sosyal yardım alanındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu durumlar (Örnek: Mevzuat ile işverenlere verilen engelli çalıştırma yükümlülüğünün yerine getirilebilmesi bakımından çalışanın sağlık verilerinin işverenlerce işlenmesi)
Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması (Örnek: bu kuruluş ve oluşumların mevcut üyelerinin yanı sıra eski üyeleri ve düzenli olarak bağış yapmak suretiyle kendisiyle temas halinde olan kişilerin bu durumlarına ilişkin bilgiyi işlenmesi)

Değerlendirmemiz: Kanun'un mevcut halinde özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi için açık rıza dışında uygulanabilir çok az sayıda işleme şartı (istisna) vardı. Bu nedenle kural olarak özgür iradeye bağlı olarak alınması gereken açık rıza, uygulamada sıklıkla zorunlu olarak alınıyordu. Değişiklikle birlikte uygulamanın rahatlayacağını, şu anda açık rıza alınan "çalışan-işveren ilişkisi" gibi birçok süreçte artık açık rıza alınmasına gerek kalmaksızın salt aydınlatma metinleri ile birlikte ilerlenebileceği görüşünderiz.

2. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarımına İlişkin Değişiklikler

Yurt dışına aktarım sistematığı tamamıyla değişecektir. Bu kapsamda yurt dışına kişisel veri aktarılabilmesi için sırasıyla aşağıdaki şartlardan birinin varlığı aranacaktır:

1. Yeterlilik Kararının Bulunması

Kişisel veri/özel nitelikli kişisel veri işleme şartlarından birinin varlığı **ve** Aktarımın yapılacağı **ülke**, ülke içerisindeki **sektörler** veya **uluslararası kuruluşlar** hakkında yeterlilik kararı bulunması

Yukarıdaki 2 şartın birlikte varlığı halinde yurt dışına aktarım yapılabilir. Bu şartlar yoksa bir alt bölümdeki şartların varlığına bakılır.

2. Uygun Güvence Temini

Kişisel veri/özel nitelikli kişisel veri işleme şartlarından birinin varlığı **ve** Aktarımın yapılacağı ülkede ilgili kişinin haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkanının bulunması **ve** Belirtilen uygun güvencelerden birinin sağlanması

Uygun Güvenceler

Kurum Kuruluşlar arası sözleşmeler	Bağlayıcı Şirket Kuralları	Standart Sözleşme	Yazılı Taahhütname
Yurt dışındaki kamu kurum kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye'deki kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları arasında yapılan uluslararası sözleşme niteliğinde <u>olmayan</u> anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi	Ortak ekonomik faaliyette bulunan teşebbüs grubu bünyesindeki şirketlerin uymakla yükümlü oldukları, kişisel verilerin korunmasına ilişkin hükümler ihtiva eden ve Kurul tarafından onaylanan bağlayıcı şirket kurallarının varlığı	Kurul tarafından ilan edilen, veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden standart sözleşmenin varlığı	Yeterli korumayı sağlayacak hükümlerin yer aldığı yazılı bir taahhütnamenin varlığı ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.

Standart sözleşmeye dayanılması halinde bu sözleşme, imzasından itibaren 5 iş günü içinde Kuruma bildirilmelidir. Aksi halde idari para cezası uygulanacaktır. Uygun güvencelerden biri de temin edilemiyorsa bu kez bir alt bölümdeki şartların varlığına bakılır.

3. Arızı Haller

Yukarıdaki şartlar sağlanamıyorsa son çare olarak aşağıdaki arızı hallerden birinin varlığına bakılır.

- İlgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma **açık rıza** vermesi.
- Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir **sözleşmenin ifası** veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan **sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması** için zorunlu olması.
- Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması.
- Aktarımın **üstün bir kamu yararı** için zorunlu olması.
- Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması** için aktarımın zorunlu olması.
- Fiili imkânsızlık** nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumdaki veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için aktarımın zorunlu olması.
- Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir **sicilden**, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması.

"Arızı" ibaresi Kanun Teklifi veya gerekçesinde tanımlanmamakla birlikte bu kavramın "süreklilik arz etmeyecek şekilde tek veya birkaç seferlik aktarım durumu" olarak değerlendirilmesi gerektiği kanaatindeyiz.

3. Kurul Kararlarına Karşı Başvurulacak Mahkemede Değişiklik

Kurulca verilen idari para cezası kararlarına karşı sulh ceza hâkimliğine başvuru yerine idare mahkemelerine dava açılması imkânı getirilmiştir.

1 Haziran 2024 tarihi itibarıyla sulh ceza hâkimlikleri önünde bulunan dosyalar, bu hâkimliklerce nihai karara bağlanacaktır.

Değerlendirmemiz: Kanun'un mevcut halindeki uygulama uyarınca Kurul tarafından verilen kararlara karşı sulh ceza hakimliklerine başvuru yapılıyordu. Ancak sulh ceza hakimliklerinin birçok farklı mevzuata ilişkin idari yaptırım kararlarını inceliyor olması ve mevcut dosya yükleri karşısında etkin bir denetim mekanizması getirmekten uzak olduğu eleştirileri yapılıyordu. Değişiklikle birlikte idari yargının daha isabetli bir denetim mekanizması getireceği görüşünderiz.

4. Değişiklikler ne zaman yürürlüğe giriyor?

Kanun Teklifi'ndeki tüm değişiklikler **1 Haziran 2024** tarihinde yürürlüğe girecektir.

Bununla birlikte kişisel verilerin "ilgili kişinin açık rızası halinde yurt dışına aktarılabileceğine" ilişkin düzenleme 1 Eylül 2024 tarihine kadar uygulanmaya devam edecektir. Böylelikle açık rıza ile yurt dışına kişisel veri aktarımına değişikliklerin yürürlüğe girmesinden itibaren 3 ay daha imkan tanınacaktır.

5. Genel Değerlendirmemiz

Değişikliklerle birlikte mevcut aydınlatma/açık rıza metinlerinde, envanterlerde ve eğitim materyallerinde revizeler yapılması gerekecektir.

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ek şartların uygulamaya önemli rahatlama getirileceği görüşünderiz.

Yurt dışına aktarıma ilişkin değişikliklerin de aynı faydaları sağlayacağı değerlendirilmekle birlikte henüz bu yeni sistematüğün detayları belirsizdir. Kurum'un bu konuda yayınlayacağı ikincil mevzuat ve rehberler ile söz konusu hususların açıklığa kavuşturulması beklenmektedir.

TBMM'de kabul edilen Kanun Teklifine aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/KanunMetni/48c107c3-a4dc-468e-bcf2-f7c8c24af1b0.htm

(Değişiklik hükümleri metnin 33 ila 36.maddelerinde yer almaktadır.)

Anı & Biçkici Avukatlık Bürosu

info@anibickici.av.tr

*Bu not bilgi amaçlı hazırlanmıştır. Hukuki görüş niteliğinde değildir.
Konuyla ilgili hukuki görüş almak isterseniz bizimle bağlantıya geçmenizi rica ederiz.*